

De l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya al folklore digital. Aproximació a cent anys d'evolució de les músiques de tradició oral

Bàrbara Duran Bordoy

Grup de Recerca en Etnopoètica de les Illes Balears (GREIB), Universitat de les Illes Balears

duranbordoy@gmail.com |

Recepció: 20/02/2022, acceptació: 25/07/2022

Resum: El 2022 és el centenari de l'inici de les activitats de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya (OCPC). El material recollit per l'OCPC és extraordinari i mostra les baules fermes que uneixen la llengua i la cultura dels Països Catalans. Cent anys després, la pregunta és si en queda res, d'aquella collita. Una aproximació a l'ús contemporani del material etnopoètic i etnomusicològic suggereix que s'ha perdut molt, però el com es transmet avui el material d'arrel tradicional porta a classificar les variants de cançons i històries en autèntiques, metavariants autèntiques i transcrites; i variants d'autor a més de l'aportació d'arxius de folklore digital. Aquest article s'apropa a l'evolució dels estudis d'un grup ètnic —*ethnic group*, realitzats per l'OCPC— cap als d'un *sound group* (Magrini 2003), terme que defineix tots aquells que comparteixen l'amor per la mateixa música. Avui, la música tradicional incorpora l'electrònica i s'inspira també en enregistraments del passat.

Paraules clau: *sound group*, *ethnic group*, cançoner, arxius digitals, material etnopoètic i etnomusicològic a l'escola, tradició oral.

From the Obra del Cançoner Popular de Catalunya to digital folklore. An overview of one hundred years in the evolution of oral musical traditions

Abstract: 2022 is the hundredth anniversary of the Obra del Cançoner Popular de Catalunya (OCPC). The traditional material collected by the OCPC is extraordinary and demonstrates the common culture shared by the Catalan Countries. Nowadays, the question is if those traditional songs and stories are still present. A first approach suggests that the daily use of ethnopoetic and ethnomusicological material has lost much of its presence, but the ways that traditional material is transmitted today leads to the classification of variants of folk songs and stories into the following types: *authentic variants*; *authentic and transcribed metavariants*; *author variants*; and the contribution of the Digital Folklore Archives. This article analyses the evolution from the studies of an

De l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya al folklore digital. Aproximació a cent anys d'evolució de les músiques de tradició oral

Bàrbara Duran Bordoy (2022)

Llengua, Societat i Comunicació, núm. 20

<http://revistes.ub/index.php/LSC/>

ISSN: 1697-5928

lsc@ub.edu

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

[doi:10.1344/LSC-2022.20.9](https://doi.org/10.1344/LSC-2022.20.9)

ethnic group —carried out by the OCPC— towards the studies of a *sound group* (Magrini 2003), a term that defines all those who share a love for the same music. Contemporary traditional music incorporates electronic music and inspiration from recordings of the past.

Keywords: sound group, ethnic group, songbook, digital archives, ethnopoetic and ethnomusicological material in schools, oral tradition.

De la Obra del Cançoner Popular de Catalunya al folclore digital. Aproximación a cien años de evolución de las músicas de tradición oral

Resumen: En 2022 se cumple el centenario del inicio de la Obra del Cançoner Popular de Catalunya (OCPC). El material que recogieron es extraordinario y muestra los firmes vínculos lingüísticos y culturales entre los Países Catalanes. La pregunta es si queda algo, hoy, de esa recolección. Una primera aproximación al uso del material etnopoético y etnomusicológico en la actualidad sugiere su desaparición, pero el cómo se transmite hoy conduce a clasificar las variantes de canciones e historias en: auténticas, metavariantes auténticas y transcritas; las variantes de autor y la aportación de archivos de folclore digital. Este artículo se acerca a la evolución de los estudios sobre un grupo étnico —*ethnic group*, realizados por la OCPC— hacia los de *sound group* (Magrini 2003), término que define a todos aquellos que comparten el amor por la misma música. Hoy, la música tradicional incorpora la electrónica y se inspira también en grabaciones del pasado.

Palabras clave: *sound group*, *ethnic group*, cançoner, archivos digitales, material etnopoético y etnomusicológico en la escuela, tradición oral.

1. CENT ANYS DE L'OBRA DEL CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA

Era el 24 d'agost de 1924 quan Catalina Pastor, madò *Barbera*, agafà del braç Samper, missioner de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya i el conduí a un extrem d'un hort a Maria de la Salut (Mallorca). Allà, un vespre —li digué— el comte Arnau aparegué a la senyora des Pujolet tot envoltat de foc. Samper li va demanar qui era aquesta senyora, i madò *Barbera* va contestar (C-23: 109-113):

Era sa seva dona. La Mare de Déu li havia aparegut i li havia donat un ram de seda per debanar. Sempre que li sortís es Comte, ella s'havia de posar a debanar i havia de respondre: «Mon Comte Arnau» i «Ai, Déu, aidau!». I havia d'anar molt alerta a no errar-se, perquè, si s'errava, es fil s'hauria romput i es Comte la se n'hauria duit a l'infern. Ella no se va errar mai, i quan deia: «Ai, Déu, aidau!» es Comte feia tres passes enrere. Sempre que li apareixia, es posava a debanar de pressa.

Aquesta és una de les moltes narracions contades en el si dels materials de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya (OCPC). I encara que sembli una contarella màgica, informacions precioses s'escolen en aquest fragment copiat per Samper. Per als lectors novells, té una aura de relat misteriós, de fórmules màgiques usades per tal d'allunyar el mal. Per als lectors acadèmics, la història relacionada amb el Comte Arnau i la cançó narrativa que recull Samper, cantada a duet per dues dones, obren tot un camp d'interrogants. El Comte Arnau, icona literària catalana, apareix en un remot poblet mallorquí, l'estiu del 1924. Solament les baules fermes que uneixen els diferents pobles dels Països Catalans expliquen la pervivència d'una cançó narrativa protagonitzada per un

De l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya al folclore digital. Aproximació a cent anys d'evolució de les músiques de tradició oral

Bàrbara Duran Bordoy (2022)

Llengua, Societat i Comunicació, núm. 20

<http://revistes.ub/index.php/LSC/>

ISSN: 1697-5928

lsc@ub.edu

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

[doi:10.1344/LSC-2022.20.9](https://doi.org/10.1344/LSC-2022.20.9)

comte mític, als inicis del segle xx, en un indret allunyat de la Catalunya continental. Aquesta cançó té moltes variants i també ha estat objecte de diverses creacions literàries. Les variants mallorquines identifiquen el Comte Arnau com el Comte Mal, malnom que la tradició illenca va donar al segon comte de Formiguera, Ramon Safortesa (1627-1694), i que assimila la llegenda i cançó del comte Arnau, substituint «mon comte Arnau» per «mon comte Mal». Aquesta glocalització exemplifica la profunda assimilació de tradicions comunes entre els pobles catalanoparlants, fet que parla dels factors cohesionadors de la seva cultura que permeteren, en el passat, l'ús viu d'una llengua i la pervivència de tot un patrimoni etnopoètic (Oriol i Carazo 2002) i etnomusical compartit.¹

Com bé és conegut, l'OCPC va promoure missions de recerca en diferents indrets dels Països Catalans, des del 1922 fins al 1936; l'esperit lluitador de Palmira Jacquetti les perllongà fins després de la Guerra Civil; i la immensa part del repertori recollit ha quedat enterrat en els arxius, pràcticament oblidat per la societat del tercer mil·lenni. La recuperació d'aquest tresor musical i lingüístic —gràcies a la tasca de Josep Massot i Muntaner— esdevé ja, ara mateix, una font inabastable per a documentar les íntimes relacions, connectades a través dels segles, de la cultura dels Països Catalans. La collita de l'OCPC fou extraordinàriament rica i, a part de la música, les seves aportacions permeten estudiar no solament estructures lingüístiques i un ric vocabulari, sinó també aspectes sociològics i antropològics; les històries i vivències que aporten els informants; a més del repertori interpretat en un context social que documenta activitats domèstiques, industrials, econòmiques i relatives als diversos oficis; tot un tresor de cançons perdut per sempre més. Els grups d'informants entrevistats pertanyen al que es definirà aquí com a *ethnic group*, format per aquells que comparteixen cultura, llengua, manifestacions culturals i antropològiques. Tot el que fou, estrictament, estudiat pels missioners de l'OCPC.

És el 2022 quan es compleixen cent anys de l'inici de les investigacions de l'OCPC; l'inici de les primeres gestions per a començar el projecte foren a finals del 1921, i el 6 de gener de 1922 es constituí el Consell consultiu, presidit per Rafael Patxot. Els missioners tenien unes directrius molt clares, que no deixen de sorprendre pel seu rigor; es demanava copiar les cançons senceres i fidelment, i anotar els matisos a més de la localitat, edat, sexe dels informants i el context propi de cada cançó. El qüestionament de les transcripcions musicals en el si de l'etnomusicologia és un fet, i en aquest sentit cal parar esment a les aportacions de Jordi Reig Bravo a «La música tradicional valenciana. Un llenguatge particular» (2010), que argumenta que les transcripcions de músiques tradicionals i folklòriques realitzades durant gran part del segle passat contenen sovint veritables traïcions a la realitat sonora que intenten transcriure i que s'han descobert gràcies a gravacions posteriors.²

Però són precisament les transcripcions fetes pels missioners de l'OCPC les que ara permeten recuperar històries, cançons i les seves diverses variants, una mostra de la riquesa de la llengua catalana en el primer terç del segle xx. En aquest cas, cal valorar que les transcripcions han permès salvar el contingut dels enregistraments fets en cilindres de cera, que semblen perduts per sempre més. La íntima relació entre la recollida de cançons

¹ Carpeta C-23 de l'OCPC, consultada a la Direcció General d'Associacionisme Cultural i Acció Cultural de la Generalitat de Catalunya. D'altra banda, comptem amb la selecta de *Materials* (PAMSA) realitzada al llarg de vint-i-un volums per Massot i Muntaner i el volum *Caçadors de cançons* (2021), que celebra els 100 anys de l'OCPC.

² S'usen aquí conceptes sempre discutits dins l'etnomusicologia, com *popular*, *tradició oral* o *transcripció*. Es fa, aquí, des d'una perspectiva general i flexible del seu ús i context, tot i admetre els matisos que es poden aplicar des de la perspectiva acadèmica.

i l'ús de la llengua queda constatat en els comentaris de Casas Homs a la missió del 1925 a Mallorca, on es veu que navegava amb dificultats pel català de Mallorca:

De bell antuvi, apareix com una dificultat, el llenguatge. I amb dos aspectes diferents: en el de la conversa i en el de la cançó. La coneixença del llenguatge s'imposa, almenys per part d'un dels missioners, altrament en fer les transcripcions és molt fàcil de resoldre equivocadament els casos dubtosos, i alguns cops impossible d'interpretar algunes frases que, emmotllades dintre un vers no ofereixen a qui no tingui l'oida acostumada, la il·lació que en una conversa tirada o en prosa escrita les faria entenedores. Quan en Casas, sol, intentà copiar cançons, tot i la bona voluntat i atenció, es trobà amb alguns d'aquests casos insolubles. Aquesta dificultat, però, per nosaltres no ha eixit, puix en Samper no ha oblidat la llengua materna ni per parlar-la ni, conseqüentment, per entendre-la (Casas-Homs i Samper 1996: 311).

2. MÚSICA I LLENGUA: TRADICIÓ ORAL A L'ESCOLA

El sorgiment del cinema i *varietés*, els cuplets i «dances més o menys americanes» són factors que els missioners de l'OCPC ja detectaren com a interferències en el món de les cançons de tradició oral, especialment en la transformació del context social on es cantaven (Samper 2014: 294). I gairebé cent anys després, cal demanar-se: existeix la música de tradició oral, encara avui, en el món digital? Estan interessats, els oients actuals, en la música de tradició oral? Pot ser que desaparició de la transmissió oral ajudi a malmenar més una llengua minoritzada com és la catalana?

En tot cas, cal reflexionar sobre els mecanismes que poden ajudar a una bona salut lingüística. Fer música és divertit, i cantar en català sempre ha estat una eina extraordinària per perdre la por de parlar-lo. L'escola actual navega perduda entre diverses reformes educatives, pandèmies i, sobretot, dintre d'una multiculturalitat que necessita atenció. Però sembla que no contempla, de manera sistematitzada, l'ús de material etnopoètic i etnomusicològic com a eina de treball quotidià.

Cal subratllar, però, que als Països Catalans sempre hi ha hagut tradició de cantar repertori tradicional dins els sistemes d'ensenyament musical. En són una mostra el mètode Ireneu Segarra i també altres propostes pedagògiques que incideixen en l'ús de la cançó tradicional com a base d'aprenentatge musical i lingüístic. Però avui mateix, una mirada general sembla indicar que l'ús de material que prové del cançoner popular tradicional per a l'ensenyament musical ha perdut força.

Una enquesta realitzada a alumnes del batxillerat d'Arts Escèniques i Música el febrer del 2022³ mostra que la música de tradició oral encara manté, però, una certa consideració entre els joves, car un 45,5 % declara estar-hi molt interessat. Un 100 % creu que la funció de la música de tradició oral és la de recordar-nos a quin poble o identitat cultural pertanyem.

L'enquesta feta sobre aquesta mostra generacional permet valorar que, encara avui dia, la relació entre identitat cultural i la música de tradició oral és ben ferma i coneguda per aquesta jove generació, que ha crescut en tot un repertori on Disney Channel hi té un paper important. És en la presència del català en els mitjans de difusió audiovisuals on s'ha de posar, clarament, el punt de reflexió i de lluita. Els resultats despleguen un 18,2 %

³ Realitzada a 22 alumnes de l'IES Mossèn Alcover de Manacor (de 16 a 18 anys). El lloc de procedència dels alumnes són les comarques del Llevant: Manacor, Felanitx, Capdepera i Artà. La mostra té, únicament, un valor qualitatiu. Els alumnes procedeixen de famílies de diferents indrets: Extremadura, Cuba, Veneçuela, Argentina i les Illes; són alumnes que tenen, en tot cas, predilecció per l'estudi de la música i les arts escèniques, i cursen el batxillerat d'aquesta especialitat.

dels joves entrevistats que no té cap relació amb la música de tradició oral; però també mostra que l'altra proporció del 81,8% sí que declara tenir-hi algun tipus de vincle.

Una de les respostes a l'enunciat d'«Intenta definir que és per a tu la música de tradició oral» fou: «Per a mi la música tradicional és una mena de segell que cadascun portem, però també és coneixement, ja que la música avui dia està disponible en moltes plataformes digitals d'ús mundial i mitjançant aquestes es poden conèixer altres cultures». I, efectivament, la presència de la llengua catalana en les plataformes digitals significa la possibilitat de connectar el segell que cadascun dels catalanoparlants du imprès, alhora que permet fer-lo confluïr amb altres cultures arreu del món. I aquest estudiant subratlla, sense adonar-se, la necessitat vital de poder usar oficialment la llengua catalana en els mitjans digitals i audiovisuals; un camp de reivindicació històric.

Les plataformes digitals multipliquen, per tant, la possibilitat de difusió i connexió; difusió, que, en tot cas, era necessària també en les vies de transmissió oral considerades tradicionals.

3. CLASSIFICACIÓ DE LES VARIANTS DE MATERIAL ETNOMUSICOLÒGIC I ETNOPOÈTIC. ELS ARXIUS DIGITALS

En aquest sentit, es recorda aquí una proposta de classificació de les variants del material etnomusical (Duran 2018, p. 127-142) que segueix les aportacions de Jaume Guiscafrè (2017: 118-123) en relació amb la classificació de les variants de rondalles, o material etnopoètic:

Variants autèntiques. Són les recollides directament d'informants que les han rebut, a la vegada, per transmissió oral. És un intercanvi en temps real, una situació de *performance* que és recopilada pel recol·lector; i també s'han de considerar marcs diversos d'interpretació; no solament els d'estudis acadèmics, sinó també recitals, concerts, conferències i altres trobades culturals de característiques diverses.

Metavariants. Seguint Guiscafrè, una metavariant és la variant recollida en un suport fixat de manera permanent. Introduïm aquí la distinció entre metavariants autèntiques i metavariants transcrits. Les primeres són les que han estat enregistrades d'informants que interpreten variants autèntiques i, per tant, constitueixen un model que pot ser reconstruït de manera íntegra pel que fa a detalls vocals, instrumentals, d'interpretació i que comparteixen característiques de la interpretació viva de les variants autèntiques —cosa que es fa palès en els enregistraments audiovisuals. Les variants transcrits són les partitures, aquelles que —com cita Jordi Reig— poden ser discutides en el marc de l'etnomusicologia; són les realitzades per un transcriptor. Precisament, les que aporten arxius com el de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya.

Variants d'autor. Són les variants que han estat desenvolupades a partir de la composició artística i absolutament personal de diversos creadors. Són les recreacions, les reinterpretacions i les recontextualitzacions individuals del material etnomusical i etnopoètic.

I és en aquesta classificació on podem situar les diferents aproximacions a la música de tradició oral que es desenvolupen en la contemporaneïtat. D'una banda, els arxius digitals permeten tenir bancs d'enregistraments històrics d'excel·lent qualitat, i, en aquest sentit, cal destacar els fons de la Library of Congress, de la British Library o també l'arxiu sonor d'Alan Lomax; ambdós apropen l'oïent a paisatges sonors de grups humans d'un ampli espectre geogràfic. A la Library of Congress, per posar un exemple, es poden

De l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya al folklore digital. Aproximació a cent anys d'evolució de les músiques de tradició oral

Bàrbara Duran Bordoy (2022)

Llengua, Societat i Comunicació, núm. 20

<http://revistes.ub/index.php/LSC/>

ISSN: 1697-5928

lsc@ub.edu

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

[doi:10.1344/LSC-2022.20.9](https://doi.org/10.1344/LSC-2022.20.9)

recuperar unes «Fromajadas» cantades a Florida pels descendents de menorquins emigrats allà; el *Deixem lo dol* menorquí —Goigs de Pasqua— que fora cantat fins a la dècada dels anys cinquanta a Saint Augustine. Aquests arxius esdevenen, ara mateix, una font per a recuperar paraules i músiques perdudes; són el que s'ha esmentat com a *metavariants autèntiques*, algunes ja catalogades i classificades en bases de dades internacionals.

Aquest folklore en línia ofereix, precisament, el lloc on trobar les mostres dels avantpassats cantant cançons desaparegudes. Els enregistraments esdevenen ara l'eina de recuperació del patrimoni oblidat i són la baula que connectarà les futures generacions de cantaires amb les passades.

4. DE LA TRADICIÓ ORAL DE L'ETHNIC GROUP A LA MÚSICA ELECTRÒNICA AMB ARRELS DEL SOUND GROUP

I ara? Ara sorgeix la hibridació, com en moltes músiques del món. Des de propostes més properes a les interpretacions tradicionals, amb grups com Tornaveus i tota la galàxia de grups folklòrics que contacten amb informants «autoritzats» per així copiar allò «autèntic»⁴ apareixen ara mateix síntesis de música electrònica i folklore, amb intèrprets com Marala, Tarta Relena, Aina Palmer o Joana Gomila —per dir-ne uns quants. És en aquests treballs on es pot albirar una nova dimensió de les músiques de tradició oral; perquè per primera vegada es pot trobar una generació que se n'alimenta però que alhora digereix, reconverteix i aboca tot el material rebut al que és la seva pròpia realitat musical: la possibilitat d'enregistrar les veus, de manipular-les, de cantar-les en nous contextos d'interpretació i també, d'alguna manera, ressituar-les dins la contemporaneïtat. Des de les variants autèntiques que alguns d'ells han pogut recollir de primera mà,⁵ es recorre a les metavariants autèntiques fixades en els enregistraments; i sorgeixen així el que més abunda a l'actualitat: les variants d'autor. Les recreacions que cadascun d'aquests intèrprets reelabora.

Els crítics no en són aliens, i segueixen amb ull clínic les noves propostes; així, Jordi Bianciotto, a l'article «Es el folklore el nuevo pop?» (2022), enumera les aportacions de C. Tangana, Vetusta Morla o Amaia, que basen part de les seves noves produccions en la recreació de veus i instruments d'arrel popular. Rosalía, inspirada pel flamenc i les polifonies religioses, o bé Rodrigo Cuevas, s'atreveixen en una *mise en scène* que centrifuga tot un patrimoni; però tots retroben, d'alguna manera, aquell segell únic i personal —que comentava l'adolescent enquestat— i que els connecta amb el que han après i el que volen projectar. I no és tant el que apunta Francesc Viladiu en l'article esmentat de Bianciotto, «s'han perdut els complexos i els prejudicis; ja no fa vergonya treballar amb materials tradicionals», sinó més aviat la incorporació d'un bagatge ètnic, molt personal, en tota una producció que assimila també, de manera natural, els elements de la música electrònica que han conformat la seva pròpia «tradició oral» des de la infantesa: *loopers* i amplificadors, micròfons i recreació de vestits tradicionals com a forma d'espectacle.

El treball d'aquests joves autors és, en tot cas, una manera molt efectiva de reconnectar matrius essencials que nodreixen el llenguatge actual i que poden fer créixer la llengua catalana cap a l'ús contemporani. Si s'hi afegeix una bona política lingüística i

⁴ Dos dels elements que constitueixen factors del fenomen del *music revival* estudiat per l'etnomusicologia contemporània i que són descrits per Bithell i Hill (2003).

⁵ Joana Gomila admet que en els seus primers treballs tingué molt present la recuperació de cintes de *cassette* amb la veu i les cançons de la seva àvia.

musical a l'escola —emprar el material etnopoètic i etnomusicològic com una de les bases fonamentals de l'aprenentatge social— es disposa d'eines potents per a poder continuar amb l'expressió pròpia i rica de cada poble. I és en els espais compartits on s'ha de parlar, és en el pati de l'escola on s'han de posar en pràctica les cançons i jocs de picar de mans, s'han de celebrar les diades festives i s'han de contar històries vehiculades des d'una llengua que ha de ser la comuna, precisament, al pati de l'escola. S'han de cuidar, sobretot, els moments de compartir els jocs cantats i l'espai comunal de la festa.

Si algú dubta encara de la presència viva del folklore tradicional, entès des d'una perspectiva àmplia, basta veure l'eclosió de les anomenades *neofestes* a Mallorca (Pich 2019). L'ús d'elements de la tradició agrícola —la festa de ses Clovelles a Petra, l'Embalat de Sencelles o les Garroves de Lluçmajor— conjuntament amb l'ús d'elements litúrgics, etnopoètics i de les noves tradicions musicals —com és l'exemple de la festa del Muc a Sineu, Mallorca— no fan sinó afirmar que els artefactes que conformen la tradició oral des de sempre segueixen vius entre la joventut. I no solament en indrets com les Illes o el pobles petits; l'èxit rotund del Sant Antoni de Gràcia el converteix en una festa que esdevé ja patrimoni únic del barri barceloní.

En tot cas, un dels factors comuns de l'evolució de les músiques de tradició oral és, ara mateix, la incorporació de les eines digitals i electròniques en la seva elaboració. I també, l'ús de les metavariants autèntiques —els enregistraments del passat— com a base per a l'elaboració de nous treballs: les variants d'autor. No ha de passar per alt, tampoc, el paper dels agents culturals locals que treballen en la difusió i presència de música, cançó i poesia d'arrel popular. És on molts dels creadors actuals van trobar un dels seus primers llocs d'experimentació amb el material popular.

Com a conclusió, es pot dir que ara la música de tradició oral té participants que poden ser classificats més aviat com a *sound group*, concepte proposat per Magrini (2003) —i no pas com a *ethnic group*, aquells estudiats per l'OCPC—: un «grup sonor», és a dir, un conjunt de persones properes o allunyades entre si físicament, unides per l'elecció d'un repertori musical determinat que forma part de les seves vides, cosa que permet recuperar una dimensió social dintre de la realitat tan fragmentada que es viu dia a dia; i observar, així, el paisatge musical del seu «poble global» des d'una perspectiva positiva i útil.

S'obre tot un món, amb aquestes variants d'autor de joves músics molt formats, perquè certament la comunitat d'oients que generen és més aviat la d'un *sound group*, el grup que comparteix l'amor pel mateix tipus de música. Però el nou llenguatge de la música de tradició oral —l'experimentació electrònica, la creació des de les variants i metavariants autèntiques i l'ús de plataformes digitals— fa créixer de manera exponencial la possibilitat d'arribar a indrets llunyans, de donar a conèixer el bagatge lingüístic i musical propi i esdevé un potent instrument per a mantenir l'ús de la llengua catalana en contextos socials joves.

5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

BIANCIOFFO, Jordi (2022). «¿Es el folklore el nuevo pop?». *Diario de Mallorca*, 21 de gener, 43.

BITHELL, Caroline; HILL, Juniper (2014). «An introduction to Music Revival as concept, cultural process, and medium of change». *The Oxford Handbook of Music Revival*. Oxford University Press.

De l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya al folklore digital. Aproximació a cent anys d'evolució de les músiques de tradició oral

Bàrbara Duran Bordoy (2022)

Llengua, Societat i Comunicació, núm. 20

<http://revistes.ub/index.php/LSC/>

ISSN: 1697-5928

lsc@ub.edu

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

[doi:10.1344/LSC-2022.20.9](https://doi.org/10.1344/LSC-2022.20.9)

CASAS-HOMS, Josep M.; SAMPER, Baltasar (1996). «Memòria de la missió de recerca de cançons i músiques populars». Massot i Muntaner, Josep (ed.). *Materials. Volum VI*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

DURAN BORDOY, Bàrbara (2018). «Sa meva és sa bona! Reflexions sobre els treballs de camp en memòria oral». *Vigència, transmissió i transformació de les tradicions orals*. Maria Magdalena Gelabert Miró (coord.); Institut d'Estudis Catalans, XIII Trobada del grup d'Estudis Etnopoètics, Manacor 2017.

GUISCAFRÈ, Jaume (2017). *Es jaquet d'en Jordi des Racó*. Institució Pública Antoni Maria Alcover. Manacor.

MAGRINI, Tullia (2003). «Vilaggio globale e sound group». Dins: ADESI, Anna R., AGOSTINI, Roberto (eds.). *Il giudizio estetico nell'epoca dei mass media. Musica, cinema, teatro*. LUCCA: LIM, 25-30.

MASSOT I MUNTANER, Josep (2021). *Caçadors de cançons*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

ORIOI I CARAZO, Carme (2002). *Introducció a l'etnopoètica. Teoria i formes del folklore en la cultura catalana*. Universitat Rovira i Virgili. Valls. Cossetània Edicions.

PICH I ESTEVE, Marcel (2019). *Les neofestes a Mallorca*. Palma de Mallorca: Leonard Muntaner.

REIG BRAVO, Jordi (2010). «La música tradicional valenciana. Un llenguatge particular». *Quadrivium*, núm. 1.

<<https://avamus.org/es/la-musica-tradicional-valenciana-un-llenguatge-particular/>>

[Consulta: 19 febrer 2022]

SAMPER, Baltasar (2014). «Memòria de la missió de recerca de cançons i músiques populars». Dins: *Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials*. Vol. III. Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.